

1926 MATI IN GOSPODINJA Št.13.

Ali je treba, da mati tudi ukazuje?

Naj ima otrok v svojih domačih še tako lepe in dobre zglede, vendar včasih neče dobro storiti ali slabo opustiti. Nekaka otroška upornost je to, ki sicer nima slabega namena, a jo je treba pravočasno odpraviti. Dostikrat pa je tudi otroška nepremišljenost ali celo nevednost kriva, da otrok ne stori in ne opusti tega, kar bi moral. Zato je potrebno, da ga mati s svojim ukazom opozori ali celo prisili. Materni ukaz je torej jasen poziv otroku, da nekaj stori ozir. opusti (zapoved, prepoved). S tem ukazom mati naznani svojo voljo, otrok pa naj se po njej ravna, mati ukazuje, otrok uboga. Pokorščina je sicer otroku dostikrat neprijetna, vendar je pogoj za vsako vzgojo. Da se otrok navadi pokorščine, je pač mnogo odvisno od materinih ukazov. Oglejmo si, kakšen mora biti ukaz!

Mati naj ukazuje jasno, določno in otroku razumljivo. Otroku mora vedeti, kaj mati od njega hoče. Nejasni in dvomljivi njeni ukazi pa so mnogokrat povod, da se začne otrok izgovarjati in otegovati izvršitvi tega ukaza.

Mati mora pa tudi preudariti, kaj bo ukazala in se za ukaz tudi odločiti. Dobro mora vedeti, kaj sme od otroka zahtevati in kaj ji more pri tem koristiti ali škodovati. Če je pri ukazovanju negotova in omahljiva, to prav zelo zmanjša veljavo njenega ukaza.

Mati mora pa tudi ukazovati tako, da je otrok na jasnem, za kaj gre, t. j. čisto stvarno povedati, kaj od njega zahteva uprav s tem svojim ukazom, ki naj bo pa tudi res ukaz, ne pa neko nedoločno pripovedovanje.

Materin ukaz pa bodi tudi kratek in krepk. Dostikrat zadostuje že samo ena beseda, ali celo le migljaj. Vsaka nepotrebna beseda slabi ukazu njegovo moč. Najmanj učinka imajo dolge pridige in naštevanja vzrokov, zakaj mati od otroka to zahteva. Vse to napoti otroka, da začne iskati nasprotnih vzrokov in se izgovarjati.

To kar mati ukazuje pa mora biti tudi izvedljivo. Nikoli torej ne sme mati zahtevati kaj takega, česar otrok ne more storiti zaradi preslabih moči ali prekratkega časa. Materin ukaz mora izvirati iz resničnih vzgojnih potreb in razmer, ne pa iz njene samovoljnosti ali »nataknjenosti«. Mati sama mora vedeti, zakaj to zapoveduje in ono prepoveduje.

Mati pa mora biti v izdajanju ukazov tudi dosledna. Na novo dani ukaz mora soglašati z drugimi ukazi in vzgojnimi naredbami, da se ne ruši na eni strani to, kar se je na drugi strani sezidalo. Zato je tudi potrebno, da sta mati in oče edina pri vzgojnem delu.

Morebiti se zdi odveč, če poudarjam, da materin ukaz ne sme biti preoster, češ, matere je že itak sama dobrota. Vendar

je dobro, da tudi o tem govorimo, da ne bodo naše matere ukazovale odurno in kriče, kar bi imelo za posledico otrokovo surovost in odurnost.

Umevno je, da mati svojih ukazov ne sme preklicati; zato naj prej dobro premisli. Če bi se pa to kdajkoli vendar moralo zgoditi, naj jo vodijo pri tem pravi in tehtni razlogi. Nikoli pa naj svojega ukaza ne podpira z razlogi in dokazi. Njena volja mora biti otroku sveta. Ukaz pa naj bo tak, da nekoliko večji otrok tudi lahko razbere iz njega nagibe, ki so mater pri tem vodili. Pri svojih ukazih pa naj se mati omeji vselej samo na eno stvar. Napačno bi bilo, ako bi hotela z mnogimi istočasnimi ukazi čim več doseči. Otroku bi se jih ustrašil in mislil, da jih ni mogoče izvršiti ter bi končno nobenega ne izvršil. Pripomniti moram, da prepogosti prepovedi otroka prav posebno mikajo, da stori uprav nasprotno. Marsikateri neumnosti se loti šele potem, ko ga je mati s svojo prepovedjo opozorila nanjo.

Nikar pa naj mati ne misli, da mora svoje ukaze dajati v kakšnem strogem, vojaškem tonu. Pod besedo »materin ukaz« mislimo namreč vsa vsakdanja navodila, vse zapovedi in prepovedi, ki prav za prav edino mati vé, koliko jih je in kdaj so potrebne in na mestu. Ta današnji razgovor naj služi le vsem materam v premislek, kako naj uravnajo svoje vzgojno delo.

Vzgoja.

Otrokova volja je še slaba in nestanovitna; lahkomišelnost in omahljivost otroka kaj lahko spravita na krivo pot. Zato ga mora mati večkrat spodbujati in spominjati, da ne zabrede v otroške napake, iz katerih se pozneje kaj težko izkoplje. S spodbujanjem mati otroka opozori na lepe naravne posledice, ki izvirajo iz krepostnega življenja in mu prigo-varja, naj še v bodoče tako stori in se vedno bolj izpopolnjuje. Z opominjanjem mu stavi pred oči njegove dolžnosti in dobre ter slabe posledice, če se bo ali ne bo ravnal po njenih besedah. Spodbuda in opomin morata biti kratka, da mati doseže z njima to, kar želi. Videti pa mora mati prav dobro, kdaj naj pride k otroku s svojo spodbudo ali svojim opominom, ker potrebujeta kakor vsaka stvar: pravega časa in prave priložnosti.

Ko je pa postal otrok starejši in razumnejši, je treba, da mati ne vpliva več na njegovo voljo toliko z ukazi, marveč z nasveti. Razlika med obema je ta-le: z ukazom hoče mati otroka prisiliti, da bi storil ali opustil nekaj, z nasvetom ga pa prigo-varja, da bi se sam odločil za pravo in lepo. Nasvet, s katerim hoče mati svojega otroka obvarovati pred slabim, se imenuje svarilo.

K vzgojnim sredstvom materine vzgoje prištevamo tudi naročila in naloge. Z gotovostjo pa trdimo, da se naše matere

teh dveh vzgojnih sredstev vse premalo poslužujejo. Materino naročilo kakega samostojnega dela ali majhna naloga, pri kateri mora otrok pokazati svojo ročnost, sta prva vaja za resnično delo. Res je, da je otrok spočetka ves neroden in nepripraven za kaj takega, a mati naj mu lepo pokaže in ga zavraja, kako naj prime delo v roke. Vemo pa tudi, da je marsikatera mati takoj nepotrpežljiva in nestrpna, češ, mesto da otroku kažem, rajši sama naredim. S tem pa opusti mati edino možnost, da bi se otrok kaj naučil. Ali ji pa ne bo hudo, ko bodo tuji ljudje njenega otroka morali to učiti, kar bi ga bila ona sama lahko naučila? Kdo mu bo pri tujih ljudeh vse spregledal in ukazano delo storil mesto njega? Posebno važno je to dvoje vzgojnih sredstev zato, da mati obvaruje otroka lenobe, ki je mati vseh pregreh.

Ko pa otrok dorašča, mu mati poleg navadnih naročil in ukazov, daje tudi take, s katerimi hoče otroku izkazati zaupanje ter ga s tem nekako odlikuje, pa tudi poplača za njegovo pridnost in vztrajnost.

Naše matere naj s spodbudo, z opominom in nasvetom, s svarilom in naročilom ter z malimi, lahko izvršljivimi nalogami, vadijo otroke že zgodaj v delu, kar jim bo prešlo v meso in kri in jim je najboljša dota za življenje.

Razdelitev časa in dela.

Dobra poraba časa je eden najvažnejših činiteljev dobrega gospodinjstva. »Čas je zlat«, pravi pregovor in drugi zopet »čas je denar«. S tem seveda nočemo trditi, da se čas neposredno izpreminja v denar, ampak, da je čas uprav tako dragocen kakor denar.

Gospodinja, dobra gospodinja, zna ceniti čas, zlasti jutranje zlate ure. To pokaže že s tem, da daje vsej družini dober zgled in je prva na nogah. Žalostno je v tistih hišah, kjer se zbira vsa družina k zajtrku brez gospodinjice; vsi čutijo, da nekoga manjka in če se tudi pozneje tam privadijo, je gospodinjina odsotnost vzrok one vrzeli, ki nehotne nastane med njo in družino. Kaj vse že čaka zjutraj na gospodinjico, mož, ki odhaja na delo, otroci, ki se morajo urediti in pripraviti na šolo, dekleta, ki čakajo navodil za današnje delo, hlapci, da jim da južno s seboj, ko odhajajo na oddaljeno delo, kokiši že zvedavo pogledujejo, kdaj se prikaže in jim nasuje zrnja in pes in mačka, prašiči in krave, vse se zgane, ko v zgodnjem jutru zasliši njen glas, vse pričakuje pozornosti od njene strani. Morebiti se da razdelitev dela urediti že prejšnji večer, a kljub temu je gospodinjino mesto že v prvih jutranjih urah pri gospodinjinskem delu in med družino. In kako lepo se vrsti delo ves dan, če so zjutraj ob pravem času vsi delavni člani družine na svojem mestu. Če so se spalni prostori že zjutraj uredili, veža in hiša pospravili, porabi gospodinja po-

znejši čas, ki bi ga sicer morala za to porabiti, za drugo delo. V družini, zlasti kjer so otroci, pač nikoli ne zmanjka šivanja. Če ima gospodinja šivalne potrebščine v redu tudi za četrt ure lahko vzame šivanje v roko in se bo poznalo. Potem ji nedeljski popoldnevi, ki jih drugače hočeš, nočeš, moraš porabiti za šivanje, ostanejo da lahko vzame v roko tudi dobro knjigo in dober časopis; saj je zahteva sedanje dobe tudi za gospodinjino v tem oziru neizprosna.

Dobra gospodinja gleda, da se delo v kuhinji pravočasno prične, da ni potem nepotrebnega in brezkoristnega skakanja, ko vračajoča se družina že čaka kosilo. Točnost v tem oziru je pač lepo izpričevalo za vsako gospodinjino. Na to naj zlasti tudi pazi one dni, ki prinesejo nepričakovano in neodložljivo delo, n. pr. obiski, semenj, pralni dan, bolezen i. dr. Dobro in s premislekom naj gospodinja tudi porazdeli večja dela, kakor glavno snaženje cele hiše, beljenje itd.

Velika pomoč gospodinjini pri razdelitvi časa in dela je dobra gospodinjinska vzgoja, pridna družina in na nazadnje tudi točna in zanesljiva hišna ura.

Ko na večer pregleda gospodinja delo preteklega dne, naj napravi že kar načrt za prihodnji dan z vsemi izpremembami, ki so se vrsetli dan izkazale za potrebne. Njeno čuječe oko pa še na zadnje pregleda, če je ocenjen pogašen, luč ugasla, če so duri za'lenjene in če je sploh vse v redu. Potem šele mirno leže k počitku, ko je sebe in svoje izročila božjemu varstvu.

Obramba proti nalezljivim boleznim

VII.

Influenca.

Povzročitelj influence je najmanjši bacil, kar jih dozdaj poznamo. Odkrili so ga leta 1892. Njegova dolžina znaša pol mikrona, ni gibljiv ter je nevaren človeku, kateremu povzroči influenco ali špansko bolezen. Proti razkuževalnim sredstvom ni odporen, pa tudi mraz in vročina mu škodujeta, zato se zunaj v naravi ne more dolgo vzdržati pri razvojni možnosti.

Bacil influence ima svoj glavni sedež v soplilih. Odtod se prenaša z drobnimi kapljicami pri dihanju, kašljanju in govorjenju od človeka na človeka. Najugodnejši razvojni čas je zanj jesenska, zimska in pomladna doba. Tudi človek je v tem času za bolezen bolj vsprejemljiv. Razen tega imamo v tem času še dolgotrajno oblačno in vlažno vreme, ki pospešuje razvoj bakterij.

Obramba proti influenci je težavna, ker so te bakterije preveč razširjene in je vsprejemljivost zanje zelo velika. Tukaj izolacija, ki je pri drugih nalezljivih boleznih neobhodno potrebna, nima pomena; prav tako ne priporočamo končnega razkuževanja, ker povzročitelj zunaj telesa itak naglo pogine. Važna pa je snaga bolnikove okolice, sproti razkuževanje njegovih izločkov iz ust in nosa, katere je zbirati v posebni posodi ter jih polivati s sanitolovo raztopino. Koristno je pogosto

umivanje pljuvalnikov z vrelo vodo ali z razredčenim sanitolom. Neobhodno potrebno je večkratno pranje rabljenih žepnih robcev, krp in brisač. Izvršimo ga vedno potem prekuhavanja v vročem lugu ali namakanju v sanitolovi tekočini. Vpoštev pride tudi razkuževanje okuženega perila in posteljnine.

Influenca je slabotnim in jetičnim osebam lahko smrtno nevarna bolezen. Vendar poteče največ slučajev brez nevarnih posledic. Pravega zdravila proti tej bolezni ne poznamo. Jako dobro učinkujejo sredstva, ki povzročajo potenje.

VIII.

Trahom.

Domovina trahoma je Egipt, odkoder so ga vojaki v Napoleon. vojskah zanesli v Evropo. Pri nas nastopa ta bolezen le v posameznih slučajih, razširjena pa je v južnih krajih naše države. Imenujemo jo tudi egiptovska očesna bolezen, ker je v Egiptu močno razširjena in je slepcev radi tega tamkaj veliko število.

Povzročitelja trahoma ne poznamo. Vemo pa, da se nahaja v očesnem gnoju ter je nalezljivost tem večja, čim slabša je snaga v stanovanju in grša zanikrnost prebivalcev. Zato se ta bolezen čudovito naglo širi v vojašnicah, sirotišnicah in kaznilnicah, ker je večja možnost prenašanja z osebe na osebo.

Bolezen obstoji v solzenju in gnojenju očesa, ki traja mesece in leta, ako se ne zdravimo. Čestokrat vodi do popolne slepote. Zato je posvečati trahomu vso pozornost ter se pokoriti zdravnikovim odredbam. Vsak pojav je naznaniti pristojni oblasti.

Bolnik, ki boleha za nalezljivo očesno boleznijo, je nevaren svoji okolici, ker se mu oko gnoji in je gnoj glavni vir okužitve. Bolezen se prenaša tudi po obleki, perilu in posteljnini, po umazanih brisačah, umivalnih posodah in sploh po vsem, kar bolnik onesnaži z gnojem ali solzami z bolnih oči. Varujmo se dotikanja njegovih rok ali pa se umijmo vselej, kadar smo se ga dotaknili. Umiti pa se moramo temeljito s kako razkuževalno tekočino. Tudi ne rabimo nobene bolnikove obleke, dokler ni razkužena.

Osebo, ki boleha na trahomu, je najbolje spraviti v bolnico, kadar pa to iz katerihkoli vzrokov ni mogoče, tedaj ga moramo osamiti tako, da ga denemo v posebno sobo, kamor sme le strežnik in zdravnik. Tukaj mora imeti svojo lastno opravo, n. pr. jedilno posodo in orodje, umivalno posodo, krpe, brisače itd. Vse to mu moramo sproti vestno razkuževati. Otroci, oboleli na tej bolezni, ne smejo hoditi v šolo.

Razkuževanje med boleznijo obstoji v temeljitnem snaženju vseh predmetov v bolnikovi bližini. Zelo uspešno rabimo razredčen sanitol, v katerem namočimo perilo, posteljnino, krpe, robce in brisače. Vsako namakanje naj traja čez noč, šele drugi dan smemo predmete oprati. Lahko jih tudi prekuhamo v vrelem lugu. Vso važnost polagajmo na razkuževanje rok,

krp, brisač in žepnih robcev, s katerimi briše bolnik gnojno tekočino.

Končno razkužitev izvedemo po ozdravljenju bolnika ali po njegovem odhodu v bolnišnico. Očistite vse predmete v okolici, kjer se je nahajala bolna oseba. Tla obrišemo z vrelo sodo ali z 3 do 5 odstotno Sanitolovo raztopino, sobo prebelimo ali pa jo razkužimo s formalinovim plinom, obleko, perilo in posteljnino prekuhamo v vreli sodi ali pa jo namočimo v razredčenem Sanitolu. Z njim obrišemo tudi pohištvo in druge lesene predmete, katerim mokrota ne škoduje.

Trahom spada med bolezni s težkimi posledicami. Zdravljenje more pospešiti edino le zdravniška pomoč. Če bolezen zakrivamo, ga izpostavljammo nevarnosti, da oslepi.

Kuhinja.

Kmetijsko gospodinjinska šola Kmetijske družbe v Marijanišču v Ljubljani. Začetkom oktobra t. l. odpre kmetijsko-gospodinjinska šola v Marijanišču svoj petindvajseti tečaj, ki bo trajal enajst mesecev, t. j. do konca avgusta 1927. V tem zavodu se poučujejo kmetijska dekleta teoretično in praktično v kuhanju, šivanju, pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu in drugih predmetih, katerih znanje je potrebno vsaki gospodinjini na deželi. V ta gospodinjinski tečaj se sprejemajo dekleta kmetijskih staršev, ki so dopolnile najmanj 16. leto. Prošnje za sprejem v ta zavod, naslovljene na Kmetijsko družbo v Ljubljani, je vložiti do 15. avgusta t. l. ter jim priložiti: zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, obvezno pismo staršev glede plačevanja mesečnih prispevkov ter navesti stan in poklic staršev. Mesečna oskrbnina za hrano, stanovanje in šolanje znaša 500 Din. Vsa podrobnejša pojasnila dobijo prošilke pri Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Ajdovi žličniki za v juho. Vmešaj eno žlico surovega masla ali masti, primešaj dva rumenjaka in ko si dobro par minut mešala prideni sneg dveh beljakov in dve polni žlici ajdove moke. Vse narahlo premešaj. Nato vzemi žlico, jo vtakni v vrelo juho zajemaj polovico žlice testa in ga spuščaj v juho, ki mora vreti. Kuhaj žličnike narahlo v prostorni kozi 8—10 minut.

Ljubljanska črešnjava torta. Mešaj četrto ure 9 dkg sladkorja, 8 dkg masti, 3 rumenjake in eno celo jajce. Nato primešaj sneg 3 beljakov, nekoliko drobno zrezane limonine lupine in 9 dkg pšenične moke, vse narahlo premešaj in stresi v dobro pomazan, z moko potresen tortni model, po vrhu testa naloži črešnje eno poleg druge, katerim pa odberi pečlje in peške. Postavi v precej vročo pečico, da se zarumeni in speče. Pečeno zreži in še gorke postavi na mizo. Model napolni samo do polovice, ker se zelo naraste in je jed zelo rahla.

Zapečenec s črešnjami. Namочи v mrzlo mleko tri stare žemlje. Ko se napoje, jih ožmi. V skledi pa zmešaj 3 dkg surovega masla, 3 dkg sladkorja, dva rumenjaka, eno žlico kisle smetane, nekoliko drobno zrezane limonine lupine, prideni ožete žemlje in še par minut mešaj. Nato prideni

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobile šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridelek.

Pilača s Prvim Franckom Vas zamore stalno zadovoljevali.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Vrt.

NAGELJCEK ALI KLINCEK.

Da bo imela kraljica med cvetjem svojega druga, zato ji izberimo izmed cvetja zimeren par. Najbolj primeren drug vrtice je po vsej svoji pravici in zaslugi nageljček ali klinček. Prelep cvet in nežnolagi duh sta svojstvi, ki sta pridobili tej vellici veljavo pri vseh narodih. Francozi, Italijani, Angleži in Španci jih visoko celi, skrbno goje in negujejo. Francozi so isti, ki so jih povzdignili do današnje krate. Kaj pa naj rečem o nas Slovanih oziroma Slovencih. Ali ni ravno klinček vsepovsod udomačen, vsepovsod negovan in vsepovsod ljubljen. Nageljcvet in dišeč zmarin, iz tega ti šopek nar'dim, pa je narodna pesem. Saj krasi istotako veliko mestno palačo, kakor zadnjo gorsko vasico. Kaša slovenska dekleta tekmujejo, katera o imela lepše in bogatejše cvetje. Kako ljubko se poda na oknu.

Nageljčki so vrtni in sobni ali lončni. Na vrtu zacveto najprej tisti mali, blagodišči, binkoštni jih imenujemo. Njihov cvet je rožaste barve. Prezime na prostem, če o nekoliko pokriti z gnojem ali listjem. Razmnožujejo se s potaknicami v jeseni in pomladi. Po razmnoževanju se morajo pridno zalivati. Ker so majhni in drobni, prav lepo podajo kot ograja zelenjadne redice. Za temi zacveto beli polnjeni, ki se radi razmnožujejo s potaknjenci in z razdelitvijo korenin. Pri presajevanju je paziti na to, da se sade tako globoko, da je v zemlji se stebelce le obraščeni vršički naj gledajo iz zemlje. Za presajevanje je mesec avgust najbolj priporočljiv. Pozneje presajeni se ne razrastejo zelo bahato. Prezime na prostem pokriti z listjem, gnojem ali mrežjem. Seveda je treba presajene in razmnožene pridno zalivati in če so preveč na soncu, tudi nekoliko zasenčiti. Za temi zacveto nageljčki dvoletniki, to je taki, ki so vsajeni prejšnje poletje in so spomladi presajeni. Ti nagelji cveto le eno leto. Enoletni so margaretni nagelji, ki so vsajeni godaj spomladi v toplo gredo ali zabojček, da ki se presade kakor hitro toliko dorastejo, da so godni za presaditev. Ti nagelji vseh mogočih barvah, imajo napolnjene cvetove in zelo blag, prijeten vonj. Zacveto meseca avgusta. K vrtnim nageljem spadajo

tudi kitajski klinčki z jednostavnim in tudi polnjenim cvetom v različnih barvah. Lepi so za oko a duha zastoj iščeš pri njih. Goje se iz semena, ki ga spomladi nasejemo na vrtno gredico. Prezime odti z gnojem ali listjem.

Razmnožujejo se s semenom, potaknjicami in vlačnicami. Hitreje kot s semenom je s potaknjenci ali vlačnicami. Za potaknjence vzemi 1 dm dolgo mladiko, ki je na kosčku starine. Na starini napravi $\frac{1}{2}$ cm dolg razkol, potem pa vtakni stari del v premočen droben pesek. Ako imaš toplo gredo na razpolago, napravi to v topli gredi. Če pa teh ni pa v loncih ali zabojih, ki jih postaviš na gorko. Najboljši čas za razmnoževanje je zgodnja spomlad, pa tudi poletje in jesen in sicer potem, ko so nagelji odeveteli. Okoreninijo se v 4—5 tednih. Potem jih presadimo v lonce. Nagelji so trdne cvetlice, ki za mrz niso občutljive. Prezime v nezakurjeni sobi. Če jim je pozimi pregorko, zdvijajo, to se pravi, da se preveč razrastejo in zato oslabe.

Razmnoževanje z vlačnicami se zgodi na sledeč način: Rastline matice vsadimo v velike lonce, položimo vse dolge mladike na tla in jih do vrha pokrijemo s prstjo. V 5—6 tednih so se mladike okoreninile. Odrežemo jih od rastline matice in jih posadimo v lonce ali pa na vrtno gredo. Z vlačnicami razmnožujemo nagelje lahko vse leto.

Živina.

MLADE RACE.

Eni sami kokliji se lahko prepusti do 60 račic da jih vodi. Ako race redno trikrat na dan krmimo s v osmih tednih že godne za prodajo. V začetku jim moramo dajati trdo kuhana jajca, riž in kruh, vse drobno nasekljano, pozneje pa pridenemo ječmenovo moko. Enkrat na dan jih kopljimo.

Kokoši, ki se je zastrupila z nagnojnim semenom daj vsake pol ure žličko kave.

Pes je bolan. Naš zvesti hišni varuh ima svoje pasje bolezni, katere prežene včasih že majhno domače zdravilo. Na primer za kašelj: Kuhaj dve pesti stolčnega lanenega semena na liter vode, dokler ne povre za prst vode, potem precedi. Voda se bo zgostila kakor žolca. To dajaj psu zjutraj in zvečer po žlici. — Trikrat na dan po žlici lanenega olja je dobro za kašelj in tudi za pljučnico. — Zjutraj daj psu dokler je še tešč za oreh prekajene slanice ali starega sala. — Za nahod: Stolci pest sladke korenine in pes brinjevih jagod, zmešaj z medom, da bo gosta kaša in dajaj trikrat na dan po zvrhani žlici. — Pes meče iz

sebe. To ni nič hudega, s tem se iznebi pasji želodec vsake strupenine. Če pa meče preveč, zmešaj malo bezgovega rjaka z janeževim prahom, naredi svaljke in daj mu vsaki dve uri enega. — Za grižo: Naredi svaljke iz fižolove moke in bezgovca in daj psu na tešče, nato malo toplega mleka s kumino ali žlico termentiljinega prahu na mleku. — Zmešaj enoliko stolčene krede in arabskega gumi z medom, da bo bolj redko in dajaj po potrebi vsake 2—4 ure žlici. — Psa kolje: Kuhaj mu gomilce, vlij v čaj žlico lanenega olja in vlij psu gorko. — Prevrejš na olju ali na loju rožmarina, majarona in kumina, z gorko mastjo namaži psa po trebuhu, zavij ga v gorak robec in drži ga na toplem. — Za prehlad: Stolci dve pesti kolmeža in dve pesti janeža, zmešaj z medom in dajaj mu po tri žlice na dan. — Gliste: Stolci praprotine korenine in daj žličko prahu na janeževem čaju. Za drobce podančice prevrejš na pol litra kropa 4 grame pelina, vratiča, barnštupe (Santonilla) in janeža, ocedi in razpusti v čaju gram grenke soli in 5 gramov medu. Dajaj par dni zaporedoma vsako jutro na tešče. — Za napenjanje: Stoci pest korenjevega semena, brinjevih jagod in lavorja, dajaj dvakrat na noževi konici na mleku in ponovi vsako uro, dokler ni boljše. Ako je hudo, je treba tudi klistira iz gomiličnega čaja in lanenega olja.

Snaženje madežev.

Ocetne madeže v volnenem in v svilenem blagu izperi v čisti vodi, potem posuši v senci. Ko je suho, namoči krpico v del vode in 16 delov amoniaka, drgni madež in obesi zopet v senco.

Orehov madež peri z mlačno vodo in posuši v senci, ko je suho, snaži z bencinom. Gre sploh nerad ven. Roke umazane od orehovih lupin umij z gnilih jabolkom, s slano vodo ali z limonovim sokom.

Osmojeno obleko peri hitro z vodo in špiritom. Ako ni špirita pri rokah, zadoštuje sama voda.

Omakine madeže peremo z vodo klajave skorje, kateri smo prilili par žlic špirita. Madež ribljemo s krtačo namočeno v vodi. Če ne gre, namočimo še krpico v bencin in brišemo. Potem osušimo obleko hitro s pivnikom in polikamo narobe.

Petrolej izpuhti na soncu, pri topli peči ali pod likalom. Na petrolejev madež v suknu natrosi krompirjeve moke, deni na moko pivnik in nanj gorko likalo. Tako se snaži tudi sukno na biljardni mizi.

Prašni madeži se naredo, ako ne izbrišemo takoj kaple, ki so padle na obleko ali pohištvo. Ako so take kaplje mastne in se vsede prah vanje, se dajo

težko izprati. Tudi sam suh prah izjeda blago, zato izkrtajmo vselej obleko predno jo spravimo, blazinasto pohištvo pa večkrat v tednu. Zelo priprosto sredstvo zoper seseden prah je, da namočiš platneno ruto v mrzlo vodo, jo izžmeš prav krepko in brišeš zaprašeno tkanino. Seveda velja to le pri močnem blagu. Tudi petrolej je sovražnik prašnih madežev in prahu sploh. Občutljivo blago namaži z rmenjakom in špiritom, mani madež z prstom in izperi z vodo.

Kuhaj za 10 Din kilajeve skorje v $\frac{1}{2}$ l vode. Ko se je kuhala dve uri, J precedi in peri madeže z gobo ali ščetjo.

Za črno obleko ali sploh črno tkanino je izvrstno čistilo črna kava, ali salmiak. Če je črna tkanina zelo zaprašena, položi jo na mizo, namoči gobo v kavo ali v salmiak in izmij vso.

Namaži prašne madeže z milnico, drgni s krtajico in posuši s pivnikom. Volnene stvari dobe lep lesk, če jih pereš z tobakovo vodo. 60 g navadnega tobaka prevri v litru vode, namoči v mrzli krtajico in peri.

Novi poljedelski stroji

in sicer: 2 mlatilnici z 10 deli,
3 peresni kultivatorji,
3 travniške brane,
6 njivskih bran z vez. traml,
1 vez. tramov k brani,
1 plug z rez. lemežem,
1 dvokolo za plug

se ceno prodajo iz preste roke.

Ogleda se jih v „JAVNIH SKLADIŠČIH“, preje „Balkan“, Dunajska cesta 33, Ljubljana.

EVO ZLATNIK!

Poglejte si
ga dobro,

kako je lep in blesteč
zlatnik po 10 frankov!

Kupite si še danes

ZLATOROG
terpentinovo milo

in prepričajte se o njegovi
nedosegljivi kakovosti.

Ako Vam je sreča mila,
boste našli pri uporabi
tudi Vi skriti zaklad,

pristni zlatnik
po 10 frankov!

Halo!

Polonec: »Pri Mlinarjevih imajo čevljarje, ki pridno delajo, da bodo celo družino z dobro obutvo oskrbeli. Jezijo se na očeta mlinarja, ki je tako trdo usnje kupil, da je Suštarjev Jože že dva krivca zlomil.« — Jakec: »Kako pa to?« — Polonec: »Mlinarjev oče kupuje vedno usnje na stojnici Perko.« — Jakec: »Sedaj pa že razumem. Sedaj to že vse govori, da na stojnici Perko se najboljše usnje dobi.« Zato vsi na sejm v Rodico, Studence, Ribnico, Žužemberk, St. Lovrene, Brzice, Podčetrtik, Toplice, Leskovec, Lož, Sernica, Velike Lašče, Metliko, Šmarje pri Jelsah, Stično, Mokronog, Zagreb, Bloke, St. Jernej, Kočevje, Kamnik, Veliki Gaber, Rajhenburg, Krško

na stojnico PERKO

po usnje in čevlje hité.

VSakovrstne EMAJLIRANE in BRONSIRANE

peči in štedilniki

Tvornice emajliranih peči Lutz d. d., Ljubljana—Šiška, drže brez popravila 15 let. Rabijo polovice manj kuriva kot druge peči in grejejo še enkrat bolj — torej so najboljše in najcenejše.

Izkoriščajte svoje prideleke

in nabavite si
pravočasno

bakren kotel
za žganjekuho

močno in solidno
izdelan pri trdkl

Jugometalija

Ljubljana

Kolodvorska ulica 41
v bližini glavn. kolodvora

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Grizner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v voženju brezplačno.

Večletna garancija.

RABITE

kaj oblačilnega blaga?

NE KUPUJTE

ničesar prej, preden
si ne ogledate nove

manufaktorne trgovine

A. POTOKAR

Ljubljana, Vodnikov trg 2